

Περιβαλλοντική Πολιτική και Βιώσιμη Ανάπτυξη

Ενότητα 09: Εκτίμηση Κοινωνικών Επιπτώσεων III

Πολυξένη Ράγκου

Τμήμα Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Εκτίμηση Κοινωνικών Επιπτώσεων III

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

1. Το κοινωνικό περιβάλλον.
2. Παρεμβάσεις, αλλαγές και επιπτώσεις.
3. Διαδικασίες κοινωνικής αλλαγής και ανθρώπινες επιπτώσεις.
4. Ενσωμάτωση των βιοφυσικών και κοινωνικών περιβαλλόντων.
5. Διαδικασίες κοινωνικής αλλαγής.

Σκοποί ενότητας

- Γνωριμία των διαδικασιών που αφορούν τις επιδράσεις των έργων στο κοινωνικό περιβάλλον.
- Κατανόηση της αμφίδρομης και πολύπλοκης φύσης των διαδικασιών αυτών.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Το κοινωνικό περιβάλλον

Η κοινωνία διαμορφώνει τις αξίες

- Το κοινωνικό περιβάλλον δημιουργεί την ζήτηση για περιβαλλοντικά αγαθά και υπηρεσίες. Η ύπαρξη των περιβαλλοντικών αγαθών και υπηρεσιών που προκύπτουν από τις περιβαλλοντικές λειτουργίες είναι αυτή που προσδιορίζει την αντιλαμβανόμενη αξία αυτών των λειτουργιών για την ανθρωπότητα.
- Αυτή η αντιλαμβανόμενη αξία σχετίζεται με το τι εκτιμάται σε αυτή την κοινωνία, το οποίο με την σειρά του συνδέεται με τον πολιτισμό αυτής της κοινωνίας, το επίπεδο της τεχνολογίας κτλ.

Κατηγορίες αξιών (1/2)

Αυτές οι ευρείες κατηγορίες αξιών μπορούν να διακριθούν σε κοινωνικές αξίες, οικονομικές αξίες και οικολογικές αξίες.

- **Οι κοινωνικές αξίες** αναφέρονται στην ποιότητα ζωής γενικά και εξαρτώνται από το κοινωνικό περιβάλλον και το πολιτιστικό υπόβαθρο της κατάστασης /κοινωνίας.
- **Οι οικονομικές αξίες** μιας περιβαλλοντικής λειτουργίας αναφέρονται στην χρηματική αξία των αγαθών και των υπηρεσιών που παρέχονται.

Κατηγορίες αξιών (2/2)

Αυτές οι ευρείες κατηγορίες αξιών μπορούν να διακριθούν σε κοινωνικές αξίες, οικονομικές αξίες και οικολογικές αξίες.

- **Οι οικολογικές αξίες** αναφέρονται στην αξία την οποία θέτει η κοινωνία ή προκύπτει από την διατήρηση των συστημάτων υποστήριξης ζωής (ιδιαίτερα από τις ρυθμιστικές λειτουργίες).

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Παρεμβάσεις, αλλαγές και επιπτώσεις

Από τις παρεμβάσεις στις επιπτώσεις (1/2)

- Οι ανισορροπίες ανάμεσα στην προσφορά αγαθών και υπηρεσιών και την ζήτηση για αυτά τα αγαθά και υπηρεσίες από την κοινωνία μπορεί να οδηγήσουν στην αναγνώριση ενός πραγματικού ή αντιλαμβανόμενου (τωρινού ή μελλοντικού) προβλήματος ή ευκαιρίας.
- Το πρόβλημα ή η ευκαιρία με τη σειρά τους θα πυροδοτήσουν μια αντίδραση από το θεσμικό περιβάλλον για να αναλάβει παρεμβάσεις (ή δραστηριότητες, έργα κτλ) για να αντιμετωπίσει το θέμα/πρόβλημα.

Από τις παρεμβάσεις στις επιπτώσεις (2/2)

- Οι παρεμβάσεις μπορεί να έχουν διαφορετική επίδραση στο βιοφυσικό ή στο κοινωνικό περιβάλλον.
- Στην αξιολόγηση επίπτωσης μας ενδιαφέρει να προβλέψουμε τις περιβαλλοντικές (βιοφυσικές και κοινωνικές) επιπτώσεις τέτοιων παρεμβάσεων.

Βιοφυσικές αλλαγές (1/4)

- Πέρα όμως από την αναγνώριση των πιθανών βιοφυσικών αλλαγών, χρειάζονται και παρατηρήσεις πεδίου και λεπτομερείς πληροφορίες για τις προτεινόμενες παρεμβάσεις ώστε να προσδιορισθούν το πραγματικό μέγεθος και η κατεύθυνση της αλλαγής.
- Η γνώση του οικοσυστήματος είναι σημαντική για τον προσδιορισμό των επιπτώσεων.

Βιοφυσικές αλλαγές (2/4)

- Με το να γνωρίζουμε το οικοσύστημα ή τον τύπο χρήσης της γης στα οποία συμβαίνει η βιοφυσική αλλαγή, είναι δυνατό να καταδείξουμε τις λειτουργίες που ενδεχόμενα θα επηρεαστούν.
- Η μακρά λίστα των πιθανών επιπτώσεων μπορεί επομένως να περιοριστεί σημαντικά με το να χρησιμοποιήσουμε ένα αποκαλούμενο «φίλτρο τοπίου».

Βιοφυσικές αλλαγές (3/4)

- Αυτό το φίλτρο τοπίου φιλτράρει τις σχετικές επιπτώσεις από την μακριά λίστα των πιθανών επιπτώσεων.
- Πολλές αλλαγές θα συμβούν μόνο στην περιοχή όπου εκτελείται η παρέμβαση και θα καταλήξουν σε επιπτώσεις εντός της τοποθεσίας (όπου γίνεται η παρέμβαση) και οι οποίες μπορούν να προσδιορισθούν όταν αναγνωρισθεί ο τύπος τοπίου στο οποίο εκτελείται η παρέμβαση.

Βιοφυσικές αλλαγές (4/4)

- Αλλά ορισμένες βιοφυσικές αλλαγές θα έχουν ένα ευρύτερο γεωγραφικό φάσμα επιπτώσεων, πχ η μόλυνση του αέρα παρασύρεται σε άλλες περιοχές με τον άνεμο, παρεμβάσεις στην υδρολογία του ποταμού μπορεί να έχουν επιπτώσεις σε ολόκληρη την λεκάνη του ποταμού (ανοδικά και καθοδικά του ποταμού).

Εκτός σημείου επιπτώσεις

- Προσδιορίζοντας αυτό το εύρος, μπορούν να προσδιορισθούν οι αποκαλούμενες «εκτός σημείου επιπτώσεις» οποιασδήποτε παρέμβασης.
- Ένα παράδειγμα είναι το γεωγραφικό εύρος μιας αλλαγής στην μέγιστη ροή (νερού) ενός ποταμού καθοδικά στο ρεύμα του από το σημείο παρέμβασης. Προσδιορίζοντας τους τύπους τοπίου που βρίσκονται καθοδικά του σημείου παρέμβασης και εξαρτώνται από το νερό του ποταμού, μπορούν να προσδιορισθούν οι εκτός τοποθεσίας επιπτώσεις.

Βιοφυσικές επιπτώσεις (1/2)

- Οι επιπτώσεις σε κάθε τύπο τοπίου θα είναι πολύ διαφορετικές αλλά θα προκύπτουν από την ίδια παρέμβαση και την ίδια βιοφυσική αλλαγή.
- Οι βιοφυσικές επιπτώσεις εκφράζονται με τις αλλαγές στα προϊόντα και τις υπηρεσίες που παρέχονται από το περιβάλλον και ως συνέπεια θα έχουν επιπτώσεις στις αξίες αυτών των λειτουργιών για την ανθρώπινη κοινωνία. Οι αλλαγές στις λειτουργίες στη φύση θα οδηγήσουν σε αλλαγές στις αξίες που αποδίδονται στη φύση.

Βιοφυσικές επιπτώσεις (2/2)

- Για παράδειγμα, όταν εξαιτίας της κατασκευής ενός φράγματος, η επιφανειακή περιοχή των πεδιάδων που πλημμυρίζουν καθοδικά του ποταμού αλλάζει (φυσική αλλαγή), η παραγωγικότητα ψαριών καθοδικά του ποταμού θα αλλάξει (βιοφυσική επίπτωση), τα οποία με την σειρά τους επηρεάζουν την κοινωνία μέσω μιας αλλαγής στους οικονομικούς πόρους ζωής των ψαράδων καθοδικά του ποταμού.

Ανθρώπινες επιπτώσεις (1/2)

- Αυτές οι επιπτώσεις στην κοινωνία θεωρούνται ότι είναι έμμεσες ανθρώπινες επιπτώσεις. Η λέξη «έμμεσες» σε αυτήν την περίπτωση αναφέρεται στο γεγονός ότι η επίπτωση στους ανθρώπους λαμβάνει χώρα μέσω βιοφυσικών αλλαγών και επιπτώσεων, σε αντίθεση με τις άμεσες επιπτώσεις όπου οι προτεινόμενη παρέμβαση οδηγεί κατευθείαν σε επιπτώσεις και αλλαγές στην κοινωνία.

Ανθρώπινες επιπτώσεις (2/2)

- Οι ανθρώπινες επιπτώσεις περικλείουν όλες τις τελικές μεταβλητές επίπτωσης που μελετώνται στις αξιολογήσεις περιβαλλοντικών επιπτώσεων, τις αξιολογήσεις κοινωνικών επιπτώσεων, τις αξιολογήσεις επιπτώσεων στην υγεία και ακόμα στις αξιολογήσεις επιπτώσεων στην βιοποικιλότητα, δεδομένου ότι η διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας (μια λειτουργία της φύσης) επί του παρόντος εκτιμάται από την κοινωνία (ως οικολογική αξία) για να εγγυηθεί τα προς το ζείν των μελλοντικών γενεών.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Διαδικασίες κοινωνικής αλλαγής και ανθρώπινες επιπτώσεις

Κοινωνικές επιπτώσεις (1/5)

- Οι κοινωνικές επιπτώσεις σχετίζονται με όλες τις κοινωνικές και πολιτιστικές συνέπειες οποιωνδήποτε δημόσιων ή ιδιωτικών ενεργειών που αλλάζουν τους τρόπους με τους οποίους οι άνθρωποι ζουν, δουλεύουν, παίζουν, σχετίζονται ο ένας με τον άλλο, ικανοποιούν τις ανάγκες τους και γενικά τα καταφέρνουν ως μέλη της κοινωνίας.

Κοινωνικές επιπτώσεις (2/5)

- Οι άνθρωποι δεν βιώνουν απλά τις κοινωνικές αλλαγές, αντιδρούν σε αυτές και μπορούν να τις προβλέπουν. Αυτό καθιστά την πρόβλεψη των κοινωνικών αλλαγών δύσκολη και συγκεκριμένη ανά κατάσταση. Ως συνέπεια, πάρα πολλές μελέτες είναι ανεπαρκείς, διότι συνήθως παρουσιάζουν κάτι περισσότερο από δημογραφικές ή οικονομικές προβλέψεις.

Κοινωνικές επιπτώσεις (3/5)

- Όμως οι ανθρώπινες επιπτώσεις θα πρέπει να βλέπονται με την ευρύτερη έννοια. Αυτό σημαίνει ότι αναφέρονται σε μετρήσιμες μεταβλητές, όπως τα οικονομικά ή δημογραφικά θέματα καθώς επίσης και σε αλλαγές στις νόρμες των ανθρώπων, στις αξίες, στις πεποιθήσεις και στις αντιλήψεις για την κοινωνία στην οποία ζουν, στην κατά φύλο διαφοροποίηση των επιπτώσεων και σε όλες τις άλλες πλευρές της ζωής.

Κοινωνικές επιπτώσεις (4/5)

- Οι πολιτικές ή οι παρεμβάσεις έργων προκαλούν διαδικασίες κοινωνικής αλλαγής. Αυτές μπορεί να είναι στοχευμένες (για παράδειγμα, η μετατροπή των οικονομικών δραστηριοτήτων) ή μη ηθελημένες (για παράδειγμα, η απώλεια δουλειάς).
- Οι διαδικασίες κοινωνικής αλλαγής λαμβάνουν χώρα ανεξάρτητα από το κοινωνικό περιβάλλον της κοινωνίας (ομάδες, έθνη, θρησκείες ή οτιδήποτε άλλο).

Κοινωνικές επιπτώσεις (5/5)

- Οι τρόποι με τους οποίους γίνονται αντιληπτές οι διαδικασίες κοινωνικής αλλαγής, εξαρτώνται από το κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο ενεργούν οι διάφορες κοινωνικές ομάδες.
- Ορισμένες ομάδες της κοινωνίας είναι ικανές να προσαρμόζονται γρήγορα και να χρησιμοποιούν τις ευκαιρίες μιας νέας κατάστασης.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ενσωμάτωση των βιοφυσικών και κοινωνικών περιβαλλόντων

Αλληλεπίδραση βιοφυσικών και κοινωνικών αλλαγών (1/2)

Το κοινωνικό σκηνικό μπορεί να επηρεαστεί από τις παρεμβάσεις μέσω δύο οδών: άμεσης και έμμεσης.

- **Οι έμμεσες ανθρώπινες επιπτώσεις** προκύπτουν από αλλαγές των φυσικών πόρων και των λειτουργιών που προκύπτουν, δηλ. από τις βιοφυσικές επιπτώσεις.
- **Οι άμεσες ανθρώπινες επιπτώσεις** προκύπτουν απευθείας από (κοινωνικές) παρεμβάσεις (μέσω των διαδικασιών κοινωνικής αλλαγής) και είτε είναι ειδικά σχεδιασμένες να επηρεάζουν το κοινωνικό περιβάλλον (στόχοι) ή είναι μη ηθελημένο επακόλουθο της παρέμβασης.

Αλληλεπίδραση βιοφυσικών και κοινωνικών αλλαγών (2/2)

- Η αλλαγή έχει έναν τρόπο να δημιουργεί άλλες αλλαγές. Οι διαδικασίες κοινωνικής αλλαγής που προκύπτουν κατευθείαν από την παρέμβαση, οι αποκαλούμενες αλλαγές πρώτης σειράς/τάξης, μπορούν οδηγήσουν σε (αρκετές) άλλες διαδικασίες κοινωνικής αλλαγής, τις διαδικασίες δεύτερης ή υψηλότερης σειράς.
- Οι διαδικασίες κοινωνικής αλλαγής μπορούν επίσης να προκαλέσουν βιοφυσικές αλλαγές.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Διαδικασίες κοινωνικής αλλαγής

Δημογραφικές διαδικασίες (1/7)

Οι δημογραφικές διαδικασίες είναι εκείνες που σχετίζονται με την κίνηση και/ή την σύνθεση των ανθρώπων στις περιοχές που επηρεάζονται από το πρόγραμμα/έργο.

- Διαδικασίες που σχετίζονται με τα ποσοστά φυσικών γεννήσεων και θανάτου (συμπεριλαμβάνοντας την γονιμότητα, την κατανομή φύλου και ηλικίας).

Δημογραφικές διαδικασίες (2/7)

- Εσωτερική μετανάστευση: η αύξηση του πληθυσμού λόγω μόνιμης εγκατάστασης ανθρώπων από άλλες περιοχές. Αυτή η περίπλοκη διαδικασία μπορεί περαιτέρω να υποδιαιρεθεί σε παρουσία: νεοφερμένων, (προσωρινών) εργατών οικοδομών, εποχικών κατοίκων, εκδρομέων του Σαββατοκύριακου, και τουριστών ή ημερήσιων εκδρομέων.

Δημογραφικές διαδικασίες (3/7)

- Εξωτερική μετανάστευση: η μείωση στον πληθυσμό εξαιτίας της μετακίνησης των ανθρώπων μακριά από μια περιοχή, για παράδειγμα επειδή η περιοχή που επηρεάστηκε από ένα έργο, γίνεται λιγότερο επιθυμητή ως μέρος για να ζήσει κανείς, ή επειδή ένα έργο σε κάποια απόσταση πιο μακριά δελεάζει τους ανθρώπους προς αναζήτηση δουλειάς.

Δημογραφικές διαδικασίες (4/7)

- Επανεγκατάσταση: αναφέρεται σε μια εξαναγκαστική διαδικασία από την οποία οι ντόπιοι παραδίδουν την γη τους για ένα έργο (πχ κατασκευή ενός φράγματος) και επανεγκαθίστανται κάπου αλλού ως μέρος του πακέτου αποζημίωσής τους.

Δημογραφικές διαδικασίες (5/7)

- Εκτοπισμός/απαλλοτρίωση: αναφέρονται στις διαδικασίες από τις οποίες τα αναπτυξιακά έργα έχουν ως αποτέλεσμα οι άνθρωποι να χάνουν την γη και/ή τα άλλα υπάρχοντά τους και/ή την πρόσβαση στους φυσικούς πόρους, αλλά για τα οποία δεν αποζημιώνονται επαρκώς. Η χαμένη γη μπορεί να είναι τα σπίτια τους ή οι γεωργικές τους εκτάσεις, ή άλλες περιοχές από τις οποίες εξαρτώνται για τους φυσικούς πόρους που τους παρέχουν.

Δημογραφικές διαδικασίες (6/7)

- Αγροτική προς αστική μετανάστευση/αστικοποίηση: Πολλά έργα επιτάχυναν τον ρυθμό αγροτικής προς αστική μετανάστευση, καθώς οι δουλειές ή οι κοινωνικές υπηρεσίες γίνονται αυξανόμενα αποκλειστικά διαθέσιμες στις πόλεις, ή εξαιτίας μιας αυξανόμενης αντίληψης της ελκυστικότητας (δέλεαρ) ζωής στην πόλη (πολιτιστική ηγεμονία).

Δημογραφικές διαδικασίες (7/7)

- Αστική προς αγροτική μετανάστευση/αποκέντρωση: Σε πολλές Ευρωπαϊκές χώρες με βελτιωμένα δίκτυα μεταφοράς και επικοινωνίας, πολλοί προηγουμένως αστοί τώρα επιλέγουν να ζήσουν σε αγροτικά περιβάλλοντα αλλάζοντας σημαντικά τα δημογραφικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά των παροχών αυτών.

Οικονομικές διαδικασίες (1/5)

Οι οικονομικές διαδικασίες είναι εκείνες που επηρεάζουν την οικονομική δραστηριότητα σε μια περιοχή, περιλαμβάνοντας τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι βγάζουν τα προς το ζείν, καθώς και οι μακροοικονομικοί παράγοντες που επηρεάζουν την κοινωνία ως σύνολο.

- Μισθωμένη ορισμένης χρονικής διάρκειας εργασία: Αλλαγή στον αριθμό διαθέσιμων θέσεων εργασίας.

Οικονομικές διαδικασίες (2/5)

- Μετατροπή και διαφοροποίηση των οικονομικών δραστηριοτήτων: Αλλαγή της φύσης των οικονομικών δραστηριοτήτων από έναν τύπο παραγωγής σε άλλους τύπους παραγωγής. Σε ένα μακρο-επίπεδο μπορεί να είναι από γεωργικές σε βιομηχανικές μορφές παραγωγής. Σε χαμηλότερα επίπεδα, μπορεί να είναι από «ελαφρά» καλλιέργεια σε «εντατική» καλλιέργεια ή από καλλιέργεια για βοσκή σε καλλιέργεια εσοδείας ή κηπευτική.
- Φτώχεια: Η διαδικασία κατά την οποία η κοινωνία (ή ομάδες σε μια κοινωνία) βιώνει μια σπειροειδή καθοδική πορεία προς την φτώχεια.

Οικονομικές διαδικασίες (3/5)

- Πληθωρισμός: Η διαδικασία της κλιμακωτής ανόδου των τιμών. Μπορεί να συμβεί σε εθνικό επίπεδο ως ένα αποτέλεσμα μακροοικονομικών παραγόντων, ή μπορεί να συμβεί σε τοπικά επίπεδα προκαλούμενος από την καταναλωτική δύναμη των αυξανόμενων αριθμών μεγαλοεισοδηματιών.
- Διακύμανση του νομισματικού συναλλάγματος (Υποτίμηση): Αλλαγές στην τιμή του συναλλάγματος από το τοπικό νόμισμα.

Οικονομικές διαδικασίες (4/5)

- Συγκέντρωση της οικονομικής δραστηριότητας: Σε τομεακό επίπεδο, η συγκέντρωση της οικονομικής δραστηριότητας αναφέρεται στην έλλειψη διαφοροποίησης στην χώρα μας στο σύνολό της: ως προς το είδος της βιομηχανίας και την γεωγραφική συγκέντρωση της οικονομικής δραστηριότητας.

Οικονομικές διαδικασίες (5/5)

- Οικονομική παγκοσμιοποίηση (αλλαγή σε παραγωγή προσανατολισμένη προς την παγκόσμια αγορά): Η παγκοσμιοποίηση, η ενσωμάτωση του τοπικού στο παγκόσμιο, της τοπικής κοινωνίας σημαίνει ότι η εστίαση της τοπικής παραγωγής αλλάζει προς μια κατεύθυνση για τις διεθνείς αγορές αντί για τις τοπικές ή περιφερικές αγορές.

Γεωγραφικές διαδικασίες (1/3)

Οι γεωγραφικές διαδικασίες είναι εκείνες που επηρεάζουν τα μοτίβα χρήσης γης μιας κοινωνίας.

- Μετατροπή και διαφοροποίηση χρήσης της γης: Αλλαγή στον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιείται η γη, τόσο σε ότι αφορά την έκταση της γης που προορίζεται για μια συγκεκριμένη δραστηριότητα, την ένταση της χρήσης της γης και το εάν υπάρχουν περιοχές γης που δεν χρησιμοποιούνται για παραγωγή, όσο και τον τύπο των δραστηριοτήτων χρήσης της γης και το σχέδιο ή την ανάμειξη αυτών των δραστηριοτήτων.

Γεωγραφικές διαδικασίες (2/3)

- Αστική εξάπλωση: είναι η επέκταση των αστικών περιοχών σε προηγούμενως αγροτικές ή περιαστικές περιοχές με σχετικές αλλαγές στον τρόπο ζωής.
- Αστικοποίηση: είναι η διαδικασία που προωθεί την αγροτική προς αστική μετανάστευση και η διαδικασία που μεταμορφώνει μικρότερα κέντρα (πόλεις) σε πιο πυκνά κατοικημένες πόλεις.
- Εξωραϊσμός: είναι η διαδικασία στην οποία (συνήθως) τα εσωτερικά στην πόλη προάστια μετατρέπονται από χαμηλής τάξης περιοχές σε προάστια μέσης ή υψηλής τάξης.

Γεωγραφικές διαδικασίες (3/3)

- Αυξανόμενη μεταφορική και αγροτική προσβασιμότητα: οι βελτιώσεις στις εγκαταστάσεις μεταφοράς έχουν ως αποτέλεσμα την αυξημένη προσβασιμότητα, η οποία έχει ως αποτέλεσμα διάφορες δημογραφικές αλλαγές.
- Φυσικός διαμελισμός: τα εσωτερικά έργα υποδομής, όπως οι εθνικές οδοί, οι σιδηρόδρομοι, οι διάδρομοι μετάδοσης, τα αρδευτικά κανάλια και ο εγκλεισμός του νερού μπορούν να οδηγήσουν στη φυσική διαίρεση ή διαμελισμό των κοινοτήτων.

Θεσμικές και νομικές διαδικασίες (1/2)

Οι θεσμικές και νομικές διαδικασίες είναι εκείνες οι διαδικασίες που επηρεάζουν την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα διάφορων οργανώσεων που είναι υπεύθυνες για την παροχή (και την ασφάλεια παροχής) των αγαθών και των υπηρεσιών από τις οποίες εξαρτάται ο άνθρωπος. Αυτές οι οργανώσεις περιλαμβάνουν κυβερνητικούς οργανισμούς, μη κυβερνητικές οργανώσεις και τον εμπορικό τομέα.

Θεσμικές και νομικές διαδικασίες (2/2)

- Θεσμική παγκοσμιοποίηση και συγκέντρωση: Η ενσωμάτωση του τοπικού στο παγκόσμιο όσον αφορά τους θεσμούς, σχετίζεται με την απώλεια της αυτονομίας λήψης αποφάσεων σε τοπικό επίπεδο.
- Αποκέντρωση: Κάτι σαν αντιδύναμη στην θεσμική παγκοσμιοποίηση είναι η διαδικασία της αποκέντρωσης, δηλ. μια αλλαγή από ένα συγκεντρωτικό σε ένα αποκεντρωτικό σύστημα δημόσιας διοίκησης.
- Η ιδιωτικοποίηση: αναφέρεται στην διαδικασία μεταφοράς υπευθυνότητας από τον δημόσιο στον ιδιωτικό τομέα. Συχνά σχετίζεται με την πώληση κυβερνητικών δημόσιων επιχειρήσεων.

Διαδικασίες χειραφέτησης και απόκτησης δύναμης (1/2)

Οι διαδικασίες χειραφέτησης και απόκτησης δύναμης είναι εκείνες που οδηγούν σε μια αύξηση της ικανότητας των ιθαγενών να επηρεάζουν (συνεισφέρουν) στην λήψη αποφάσεων που επηρεάζουν την ζωή τους.

- **Η δημοκρατικοποίηση** είναι η διαδικασία από την οποία παραχωρείται στους ανθρώπους αυξημένη επιρροή στην λήψη πολιτικών αποφάσεων.

Διαδικασίες χειραφέτησης και απόκτησης δύναμης (2/2)

- Η περιθωριοποίηση και ο αποκλεισμός είναι οι διαδικασίες από τις οποίες αρνούνται σε διάφορες ομάδες στην κοινωνία την πρόσβαση ή την συμμετοχή.
- Η δημιουργία ικανοτήτων αναφέρεται στην αύξηση της γνώσης, στην ικανότητα δικτύωσης και στην επαύξηση δεξιοτήτων των ντόπιων ανθρώπων.

Κοινωνικοπολιτιστικές διαδικασίες (1/3)

Οι κοινωνικοπολιτιστικές διαδικασίες είναι εκείνες που επηρεάζουν την κουλτούρα μιας κοινωνίας, δηλ. όλες τις πλευρές του τρόπου ζωής των ανθρώπων, περιλαμβάνοντας τα ακόλουθα:

- **Κοινωνική παγκοσμιοποίηση.** Η ενσωμάτωση του τοπικού στο παγκόσμιο σε κοινωνικοπολιτιστικό επίπεδο αναφέρεται στην αλλαγή της φύσης της τοπικής κουλτούρας, ειδικά ως το αποτέλεσμα της πολιτιστικής ηγεμονίας της δυτικής πολιτιστικής έκφρασης.

Κοινωνικοπολιτιστικές διαδικασίες (2/3)

- **Ο διαχωρισμός** αναφέρεται στην διαδικασία δημιουργίας κοινωνικών διαφορών εντός μιας κοινότητας.
- **Η κοινωνική αποσύνθεση** αναφέρεται στην κατάρρευση των υπαρχόντων κοινωνικών και πολιτιστικών δικτύων.
- **Πολιτιστική διαφοροποίηση.** Η αύξηση των διαφορών ανάμεσα στις διάφορες ομάδες σε μια κοινότητα βασισμένη σε πολιτιστικές αξίες, παραδόσεις, τελετουργίες, γλώσσα, παραδοσιακές δεξιότητες κτλ.

Κοινωνικοπολιτιστικές διαδικασίες (3/3)

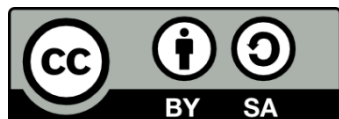
- **Παρεκκλίνουσα κοινωνική συμπεριφορά.** Οι τύποι κοινωνικών συμπεριφορών που μπορεί να θεωρούνται παρεκκλίνοντες ή αντικοινωνικοί, όπως η υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ, η χρήση παράνομων φαρμάκων, οι διάφοροι τύποι ριψοκίνδυνης συμπεριφοράς και ο βανδαλισμός.

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Παπανικολάου Αναστάσιος
Θεσσαλονίκη, 30/ 6/ 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πολυξένη Ράγκου.
«Περιβαλλοντική Πολιτική και Βιώσιμη Ανάπτυξη. Εκτίμηση Κοινωνικών
Επιπτώσεων III». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη
δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS438/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

